

Заканадаўства аб зваротах грамадзян

Права на зварот — адзін з найбольш важных канстытуцыйных праў грамадзян, якое замацавана ў арт. 40 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь. Кожнаму гарантуецца права накіроўваць асабістыя або калектыўныя звароты ў дзяржаўныя органы. Болей падрабязна пытанні на прапу, разгляду зваротаў, правы і абавязкі заяўнікаў рэгламентаваны заканадаўствам аб зваротах грамадзян, у тым ліку і Законам Рэспублікі Беларусь «Аб зваротах грамадзян і юрыдычных асоб», уступіўшы ў сілу з 22 студзеня 2012 года.

Часцяком заяўнікі пры звароце са сваімі набалелымі праблемамі забываюць аб элементарных патрабаваннях, якія прад'яўляюцца да зместу зваротаў, не заўсёды выконваюць свае абавязкі, якія таксама прапісаны ў Законе, і не прадстаўляюць сабой нічога звышнатуральнага або немагчымага. Гэта ветлівае дачыненне да работнікаў арганізацый, індывідуальных прадпрымальнікаў і іх работнікаў, недапушчэнне выкарыстання нецэнзурных або зняважлівых слоў або выяўленняў, своечасовае інфармаванне арганізацыі, індывідуальных прадпрымальнікаў аб змяненні свайго месца жыхарства (месца знаходжання) або месца знаходжання ў перыяд разгляду звароту.

Што тычыцца патрабаванняў, прад'яўляемых да пісьмовых зваротаў, то яны дакладна сфармуляваны ў арт. 12 Закона. Так, пісьмовыя звароты грамадзян выкладаюцца на беларускай або рускай мове і павінны ўтрымліваць: найменне і (або) адрас арганізацыі або пасаду асобы, якой накіроўваецца зварот; прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку (калі гэтакае маецца) або ініцыялы грамадзяніна, адрас яго месца жыхарства (месцы знаходжання) і (або) месцы работы (навучанні); пераказ сутнасці звароту; асабісты подпіс грамадзяніна (грамадзян). Тэкст звароту павінен паддавацца прачытання. Рукапісныя звароты павінны быць напісаны дакладным, патрабавальным почыркам. Не дапускаецца выкарыстанне ў зваротах нецэнзурных або зняважлівых слоў або выяўленняў. Да пісьмовых зваротаў, якія падаюцца прадстаўнікамі заяўнікаў, павінны дадавацца дакументы, якія пацвярджаюць іх паўнамоцтвы. У зваротах павінна ўтрымлівацца інфармацыя аб выніках іх папярэдняга разгляду з дадаткам (пры наяўнасці) якія пацвярджаюць гэту інфармацыю дакументаў.

Пры незахаванні вышэйпаказаных патрабаванняў пісьмовыя звароты могуць быць пакінуты без разгляду па сутнасці. Ананімныя звароты, то значыць звароты заяўнікаў, у якіх не прызначаны прозвішча, уласнае імя, імя па бацьку або ініцыялы грамадзяніна або адрас яго месца жыхарства (месцы знаходжання) і (або) месцы работы наогул не падлягаюць разгляду, калі яны не ўтрымліваюць звестак аб злачынстве, якое гатуецца, учынена або якое ўчыняецца.

Законам уведзена палажэнне аб адказнасці за падачу зваротаў, якія ўтрымліваюць паклёп або знявагі, або ўчыненне пры падачы і разглядзе зваротаў іншых проціпраўных дзеянняў. Акрамя гэтага, прадугледжана магчымасць спагнання з заяўнікаў у судовым парадку расходаў, панесеных арганізацыямі, індывідуальнымі прадпрымальнікамі ў сувязі з разглядам сістэматычна зваротаў у адну і тую ж арганізацыю, да аднаго і таго ж індывідуальнага прадпрымальніка ад аднаго і таго ж заяўніка, якія накіроўваюцца неабгрунтавана, а таксама зваротаў, якія ўтрымліваюць яўна фальшывыя звесткі.

Узаемапаважлівае дачыненне заяўнікаў і кіраўнікоў арганізацый, належнае выкананне імі сваіх абавязкаў пры падачы і разглядзе зваротаў будзе толькі дапамагаць фарміраванню законапаслухмянага ладу жыцця, эфектыўнаму рэагаванню на парушэнні праў і законных інтарэсаў грамадзян, прыняццю якасных і эфектыўных кіраўніцкіх рашэнняў.

Пракурор Ашмянскага раёна
малодшы саветнік юстыцыі

С.М. Гаўрылюк